

ETISKE RETNINGSLINJER FOR FARMASØYTER

Kommentarer til Retningslinje nr. 4

4.1 Det dreier seg først og fremst om pasientenes tillit, men også om arbeidsgivers tillit og det øvrige samfunns tillit. Videre dreier det seg både om tillit til den enkelte farmasøyt og om tillit til profesjonen, noe som henger nøye sammen. Tillit oppnås best gjennom god farmasifaglig bistand, men andre sider ved farmasøytens yrkesutøvelse er også viktige, særlig effektiv og hensynsfull kommunikasjon, samt diskresjon, jf retningslinje 2.2. Det er tilliten til den farmasøytiske profesjon som er det overordnede hensyn. Denne tilliten er imidlertid en funksjon av tilliten til de enkelte yrkesutøvere, som igjen er en funksjon av kompetent yrkesutøvelse i de nevnte henseender.

4.2 Farmasøyer har ofte muligheter til å påvirke pasientens valg av produkter og tjenester, og dette skal alltid skje utelukkende på farmasifaglig grunnlag og etter beste farmasøytiske skjønn. Hensynet til pasientens preferanser, for eksempel med hensyn til økonomi, er et relevant moment i en slik skjønnsutøvelse. Å ta hensyn til legemiddelprodusentens økonomiske interesser, er derimot illegitimt. Derfor skal farmasøyten verken fra legemiddelprodusenter eller andre motta gaver, ytelser eller andre fordeler som kan være egnet til å favorisere giveren i farmasøytens yrkesutøvelse, eller som av giver kan være ment å skulle ha denne virkning. Hvorvidt farmasøyten faktisk blir påvirket eller ikke, vil det oftest være vanskelig å påvise. Påvirkning skjer ofte på det ubevisste plan. Forbudet mot å motta gaver eller andre fordeler gjelder imidlertid uavhengig av om påvirkning faktisk skjer eller sannsynligvis eller muligvis kan skje, fordi det uansett vil kunne oppfattes slik at omverdenen. Da vil tilliten til farmasøyten og dennes faglige integritet bli svekket, og farmasøyten er avhengig av tillit for å kunne yte sitt beste. Jf helsepersonelloven § 9, Forskrift om begrensninger i helsepersonells adgang til å motta gave, provisjon, tjeneste eller annen ytelse og Retningslinjer for samarbeid mellom farmasøyer og farmasøytisk industri.

4.3 Mens den forrige retningslinjen retter seg mot mottakere av utilbørlige fordeler, retter denne retningslinjen seg mot givere av slike fordeler. Dette kan være ansatte (farmasøyer) for eksempel i legemiddelindustrien, som kan ønske å påvirke valg av legemidler i apotek eller på sykehus, eller de kan ønske å påvirke ansatte i den offentlige forvaltning som utøver myndighet for industrien. Tilliten til den farmasøytiske profesjon blir svekket ikke bare når farmasøyer mottar utilbørlige fordeler, men også når farmasøyer tilbyr eller yter slike. Derfor er det ukollegialt å tilby eller yte gaver eller andre fordeler, jf prinsipp 5 om kollegialitet.